

Εικ. 38. Ρόδος. Σιάννα. Συστηματική ανασκαφική έρευνα Κυμισάλας. Τομέας Ι. Κάτοψη του τάφου 10/2009.

οδού το βάθος του ορύγματος κυμαινόταν από 0,80 έως 1,10 μ., με αναμοχλευμένα χώματα χωρίς αρχαιότητες. Σε ορισμένα σημεία, ωστόσο, και σε βάθος -0,69/-0,70 μ., εντοπίστηκε βοτσαλωτό δάπεδο, κατάλοιπο από το παλιό οδικό δίκτυο του οικισμού.

Στα νότια του ναού της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, στην οδό Κοσμά Αιτωλού και στην οδό Συμμάχων, η διάνοιξη του ορύγματος έφθασε σε βάθος -1,40 έως -1,60 μ., χωρίς να εντοπιστούν αρχαιότητες. Επί της οδού Φιλελλήνων 18 βρέθηκε σε βάθος -0,40 μ. τμήμα πήλινου δίσκου από υπόκαυστο, σε β' χρήση.

ΣΤΑΜΑΤΙΑ ΜΑΡΚΕΤΟΥ

Σιά ν ν α

Συστηματική αρχαιολογική έρευνα στην περιοχή της Κυμισάλας

Το 2009 η ανασκαφική έρευνα διεξήχθη σε δύο σημεία της νεκρόπολης της Κυμισάλας, στον τομέα Ι, που αντιστοιχεί με τους δυτικούς πρόποδες του λόφου Αγίου Φω-

κά, και στον τομέα ΙΙΙ, που αντιστοιχεί με την ανατολική πλαγιά του λόφου της Κυμισάλας.

Τομέας Ι

Στους βορειοδυτικούς πρόποδες του λόφου του Αγίου Φωκά, σε απόσταση 100 μ. περίπου βορειοανατολικά του ταφικού περιβόλου που ερευνήθηκε τα προηγούμενα έτη, εντοπίστηκε οπαιό, παρόμοιο με πηγάδι, το οποίο οδηγούσε στο εσωτερικό μεγάλου θαλαμοειδούς τάφου (τάφος 10/2009). Ο θάλαμος είχε σχήμα ακανόνιστο, με τρεις φυσικές κόγχες στη βόρεια, την ανατολική και τη νοτιοδυτική πλευρά του (Εικ. 38). Η είσοδος του βρισκόταν στα δυτικά. Βρέθηκε σφραγισμένη με πρόχειρο κτίσιμο, το οποίο πιθανώς δεν αντιστοιχούσε με την αρχική σφράγιση. Ο θάλαμος περιείχε πολυάριθμα θραύσματα αγγείων, κυρίως οξυπύθμενων αμφορέων και πιθοειδών αγγείων (κάλπες) (Εικ. 39), καθώς και λίγα τμήματα κωνικών σκύφων terra sigillata, χάλκινο κουδουνάκι, οστείνια μικροαντικείμενα, καθώς και πλήθος οστών ανθρώπων αλλά και ζώων. Τα μεγάλα αγγεία πρέπει να περιείχαν εγχυτρισμούς, ενώ σε

Εικ. 39. Ρόδος. Σιάννα. Συστηματική ανασκαφική έρευνα Κυμισάλας. Τομέας Ι. Αγγείο εγχυτρισμού από τον τάφο 10/2009.

πρόχειρη χαμηλή κτιστή κατασκευή, κάτω από το οπαίο της οροφής, βρέθηκαν τρία κρανία στο εσωτερικό θραυσμένου αμφορέα. Στην νοτιοδυτική κόγχη υπήρχε σαφώς διακρινόμενος τάφος, τον οποίο όριζαν τα τοιχώματα του θαλάμου και πρόχειρα τοιχία. Στο εσωτερικό του αποκαλύφθηκε σκελετός με τα οστά του μετατοπισμένα από πτώση βράχου. Την ταφή συνόδευαν μελαμβαφές φιαλίδιο και χάλκινο νόμισμα κοπής Αγαθοκλέους των Συρακουσών του 295-290 π.Χ. Η ανασκαφική έρευνα του θαλάμου δεν ολοκληρώθηκε, γιατί η σαθρότητα του βράχου στον οποίο είχε λαξευθεί και οι πτώσεις βράχων από την οροφή και τα τοιχώματά του καθιστούσαν τη συνέχιση της έρευνας επικίνδυνη.

Από τη μέχρι τώρα έρευνα μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι η αρχική χρήση του θαλάμου ανάγεται στους ελληνιστικούς χρόνους, ενώ κατά τους ρωμαϊκούς χρησιμοποιήθηκε για ανακομιδές, οι οποίες τοποθετήθηκαν στο εσωτερικό του μέσω του οπαίου της οροφής, αρχικά με κάποια τάξη και αργότερα άτακτα. Από το ανθρωπολογικό υλικό που συγκεντρώθηκε μέχρι τώρα προκύπτει, σύμφωνα με μια πρώτη εκτίμηση, ότι οι ανακομιδές ανήκουν σε 53 άτομα, ενώ υπήρχαν επίσης βρέφη και παιδιά.

Τομέας III

Στον τομέα III και στο ψηλότερο τμήμα της πλαγιάς του λόφου της Κυμισάλας, ερευνήθηκαν επτά θαλαμοειδείς τάφοι (τάφοι 5-12/2009). Οι περισσότεροι βρέθηκαν εντελώς κενοί ή περιείχαν ένα με δύο μελαμβαφή όστρακα. Η εικόνα που παρουσίαζαν δείχνει ότι μάλλον είχαν ερευνη-

θεί από τον E. Biliotti το 19ο αιώνα. Στα εσωτερικά τοιχώματα του τάφου 5/2009 είχαν ανοιχθεί δύο θήκες. Στη μία, αν και ο τάφος ήταν συλημένος, βρέθηκε τριφυλλόστομη οινόχνη με γραπτή ταινιωτή διακόσμηση του βου αι. π.Χ. Από τον τάφο συγκεντρώθηκε επίσης χάντρα από φαγεντιανή, λαιμός και χείλος ληκύθου. Ο τάφος 11 και πιθανώς και ο τάφος 12 ήταν ασύλητοι. Ο τάφος 11 ερευνήθηκε από την κατακρημνισμένη οροφή του, ενώ η είσοδός του παρέμεινε όπως βρέθηκε, σφραγισμένη με λίθους. Ο τάφος περιείχε σκελετό σε ύπτια θέση, από τον οποίο έλειπαν(;) η αριστερή κνήμη και περόνη. Την ταφή συνόδευε οξυπύθμενος αμφορέας, το στόμιο του οποίου έκλεινε κύλικα. Ο τάφος 12/2009, αμέσως νότια του τάφου 11/2009, βρέθηκε επίσης με σφραγισμένη την είσοδό του και ερευνήθηκε και αυτός από την οροφή του. Στο εσωτερικό του περισκελέγησαν θραύσματα οξυπύθμενου αμφορέα και οστά ταφής, διαταραγμένα από την κατακρήμνιση της οροφής.

Παράλληλα με την ανασκαφική έρευνα πραγματοποιήθηκαν καθαρισμοί στον αναλημματικό τοίχο με την ιδιόρρυθμη εγχάρακτη διακόσμηση που εκτείνεται στη δυτική κλιτύ του λόφου του Αγίου Φωκά, για να ακολουθήσει αποτύπωσή του. Καθαρισμός από πευκοβελόνες σε μεγάλη έκταση έγινε και στην ανατολική πλαγιά του λόφου της Κυμισάλας, προκειμένου να χαραχθεί επί του εδάφους ανασκαφικός κάρναβος.

Στο πλαίσιο του μνημονίου συνεργασίας για εκπαιδευτικούς σκοπούς που υπεγράφη το 2007 μεταξύ του Τμήματος Μεσογειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου και της Σχολής Αγρονόμων Τοπογράφων Μηχανικών του ΕΜΠ, έγιναν οι εξής εργασίες από την ομάδα του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου:

α) Μετρήσεις για τη δημιουργία ορθοφωτοχάρτη της ευρύτερης περιοχής από επεξεργασία έγχρωμων αεροφωτογραφιών. Ο χάρτης θα χρησιμεύσει ως βασικό υπόβαθρο σε Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών (GIS), που προτείνεται να αναπτυχθεί στην περιοχή.

β) Φωτογραμμετρική αποτύπωση του τάφου 2/2006 και του τείχους της ακρόπολης.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΑΤΣΙΑΔΑ - ΜΑΝΩΛΗΣ ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Αρχάγγελος

Φράγμα ποταμού Γαδουρά. Αγωγός μεταφοράς υδάτων από τον Γαδουρά στη Ρόδο

Στο πλαίσιο του έργου με τίτλο «Υδρευση Ρόδου από το Φράγμα Γαδουρά, κατασκευή υπολειπόμενων εργασιών φράγματος και έργων αγωγών μεταφοράς και διυλιστηρίων», πραγματοποιήθηκε ανασκαφική έρευνα μικρής κλίμακας στη θέση Στάσσουσα-Στενή και σε ύψωμα στα βορειοδυτικά της παραλίας των Στεγνών του Δήμου Αρχαγγέλου.